

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

NIKOLA BORKOVSKÁ

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNÍHO MANAGEMENTU
Katedra správního práva a správní vědy

Rozpočtové určení daní a jeho vývoj

Bakalářská práce

Budgetary determination of taxes and its development
Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
JUDr. Ing. Mgr. Marek HODULÍK

AUTOR PRÁCE
Nikola Borkowská

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 10. 03. 2024

Nikola Borkowská

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce panu JUDr. Ing. Mgr. Marku Hodulíkovi za cenné rady a připomínky, které mi při vedení této práce poskytl.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku rozpočtového určení daní, fiskálního federalismu a veřejných rozpočtů. Práce systematicky zkoumá faktory nezbytné pro efektivní přerozdělování veřejných financí s důrazem na spravedlnost a ekonomickou stabilitu. Analyzuje rozdělení daní na svěřené a sdílené. Popisuje aktuální významné změny v daňové legislativě ovlivňující veřejné rozpočty a podílové přerozdělování. Zabývá se historickým vývojem rozpočtového určení daní od roku 1993 do roku 2021. Práce také poskytuje podrobný pohled na státní rozpočet jako základ veřejných financí a na místní poplatky jako na specifický zdroj příjmů obecních rozpočtů. Poskytuje komplexní pohled na danou problematiku a shrnuje věcně a stručně klíčové poznatky.

Klíčová slova

Veřejné finance, daň, rozpočtové určení daní, fiskální federalismus, veřejné rozpočty, státní rozpočet

Annotation

The bachelor's thesis focuses on the issues of budgetary determination of taxes, fiscal federalism and public budgets. The thesis systematically examines the factors necessary for the effective redistribution of public finances with an emphasis on justice and economic stability. Analyzes the division of taxes into entrusted and shared. It describes current significant changes in tax legislation affecting public budgets and share redistribution. It deals with the historical development of the budgetary determination of taxes from 1993 to 2021. The thesis also provides a detailed view of the state budget as the basis of public finances and of local fees as a specific source of revenue for municipal budgets. The thesis provides a comprehensive view of the given issue and summarizes the key findings objectively and briefly.

Key words

Public finance, tax, budgetary determination of taxes, fiscal federalism, public budgets, state budget

Obsah

1	Úvod	6
2	Veřejné finance	8
2.1	Fiskální federalismus	10
2.2	Veřejné rozpočty	11
2.2.1	Státní rozpočet.....	12
2.2.2	Rozpočty územních samosprávných celků.....	14
2.3	Místní poplatky.....	15
3	Rozpočtové určení daní	17
3.1	Daně	18
3.2	Daň z nemovitých věcí	20
3.3	Daň z příjmu.....	25
3.3.1	Daň z příjmu fyzických osob.....	25
3.3.2	Daň z příjmů právnických osob	27
3.3.3	Daň z přidané hodnoty	29
3.3.4	Spotřební daně	31
3.4	Windfall tax	32
4	Rozpočtové určení daní – vývoj	34
4.1	Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 1993 do roku 2000.....	35
4.2	Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2001 do roku 2007.....	36
4.3	Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2008 do roku 2009.....	41
4.4	Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2010 do roku 2012.....	43
4.5	Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2013	45
4.6	Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2014	47
5	Závěr.....	48
6	Seznam použité literatury	50
7	Seznam příloh.....	55

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá problematikou veřejných financí a fiskální politiky v České republice, zejména pak s ohledem na změny v rozpočtovém určení daní a dalších důležitých aspektů v oblasti daní a rozpočtů. V současném neustále se měnícím ekonomickém prostředí se státní rozpočty a daňové politiky stávají podstatnými nástroji pro dosahování ekonomických cílů a udržení fiskální stability. Česká republika není výjimkou, a proto je důležité sledovat a analyzovat změny v oblasti veřejných financí, zejména pak v rozpočtovém určení daní.

V průběhu posledních let se dynamika globální ekonomiky stává více složitou a proměnlivou. Tato proměnlivost vede ke stále větší potřebě adaptace daňových politik a rozpočtových opatření, která jsou zásadními faktory pro udržení ekonomického růstu a stability ve státních financích.

Druhá kapitola se zaměřuje na veřejné finance a fiskální politiku, které jsou klíčovými nástroji v moderní ekonomice a slouží k financování veřejného sektoru a také k poskytování veřejných služeb a zabezpečování infrastruktury. Veřejné rozpočty, tvořící základní prvek veřejných financí, zahrnují příjmy a výdaje, kde příjmy a přijaté transfery hrají důležitou roli v hospodaření státu. Dále je popsán fiskální federalismus prostřednictvím tří modelů, který umožňuje lépe rozdělit pravomoci a finanční prostředky mezi různé úrovně vlády. Další podkapitola se také věnuje státnímu rozpočtu, což je základnímu pilíři veřejných rozpočtů. V nadcházející podkapitole jsou nastíněny rozpočty územně samosprávných celků a obsahuje stručné popsání. Poslední podkapitola této části se zabývá místními poplatky, které nejsou povinnými platbami, pokud je daná obec nezavede, ale jsou důležitými příjmy. Sice nepřispívají značnou částí do obecního rozpočtu, ale slouží k financování statků a služeb spojených s vybíráním těchto poplatků.

Třetí kapitola se věnuje analýze rozpočtového určení daní, které je rozděleno na dvě hlavní kategorie: daně svěřené a sdílené. Detailně popisuje jednotlivé druhy daní a jejich významné změny, které vstoupily v platnost s účinností novely,

schválené v rámci konsolidačního balíčku na rok 2024. Domnívám se, že je důležité, aby čtenář byl obeznámen s novinkami, které jsou nyní účinné a pro spoustu občanů mohou znamenat větší finanční zátěž. V rámci vývoje jsou tyto změny uváděny u jednotlivých daní, nikoliv v kapitole, která se věnuje historickému vývoji.

Čtvrtá kapitola popisuje vývoj rozpočtového určení daní v České republice od roku 1993 do roku 2021. Zaznamenává změny v legislativě a přístupu k rozdělování daní mezi jednotlivé úrovně vlády. Důraz je kladen na novely, které ovlivnily mechanismy přerozdělování příjmů mezi státem, kraji a obcemi.

Vzhledem k mému pracovnímu zaměření a zkušenostem v oblasti daní, zvláště pak v oblasti daně z nemovitých věcí, je mi toto téma blízké. Je pochopitelné, že daně jsou pro většinu obyvatel složitým tématem, a proto je cílem mé práce stručně, věcně a srozumitelně vysvětlit a popsat základní pojmy spojené s rozpočtovým určením daní.

2 Veřejné finance

Veřejné finance představují zásadní prvek moderní ekonomiky a jsou předmětem zkoumání ze dvou hledisek. První z těchto hledisek je praktické, neboť veřejné finance slouží jako nástroj pro financování veřejného sektoru a jeho činností. Jsou klíčové pro udržení provozu státních institucí, poskytování veřejných služeb a infrastruktury, včetně financování školství, zdravotnictví, bezpečnosti, dopravy a dalších aspektů veřejného života. Tímto způsobem zastávají veřejné finance důležitou roli v zajištění efektivního fungování státu a celé společnosti.¹

Druhé hledisko je teoretické, neboť tímto pojmem se zabývá vědní disciplína, která spadá do oblasti ekonomie. Zkoumá finanční stránku a problémy spojené se společností, konkrétně s veřejným sektorem. Tato disciplína se nazývá "veřejné finance" a jejím cílem je analyzovat, jakým způsobem jsou veřejné zdroje shromažďovány, spravovány a alokovány, a to s ohledem na efektivnost, spravedlnost a ekonomickou stabilitu. Studium veřejných financí zahrnuje analýzu daňových systémů, veřejných výdajů, rozpočtového plánování a dalších finančních aspektů veřejného sektoru.²

Zároveň odrážejí důležitý pohled sociálního kontraktu mezi státem a občany, kde stát zajišťuje veřejné služby a infrastrukturu výměnou za daně a jiné finanční zdroje od občanů. Tento koncept má hluboký vliv na ekonomický růst, sociální stabilitu a kvalitu života v jednotlivých zemích. Veřejné finance tedy představují podstatnou součást ekonomického a politického systému a jsou nezbytné pro udržitelný rozvoj a prosperitu společnosti.

Veřejný sektor má specifickou charakteristiku a roli ve veřejném životě. Lze charakterizovat jako společné vlastnictví, neboť jde o majetek a zdroje, které náleží celé společnosti a jsou spravovány ve veřejném zájmu a veřejnou volbou.³

¹ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 10

² tamtéž, s. 14

³ tamtéž, s. 17

Přesná definice veřejného zájmu může být složitá a může se lišit v závislosti na konkrétní situaci a kontextu. Co je pro jednoho člena společnosti ve veřejném zájmu, nemusí nutně být pro jiného, a to může vést k různým názorům a postojům. Přesto se veřejný zájem obecně zaměřuje na blaho společnosti jako celku, na ochranu práv a potřeb jednotlivců a na udržitelný rozvoj.⁴

Ve veřejném sektoru působí různé subjekty, kterým jsou svěřeny pravomoci k výkonu funkcí a které jsou základním stavebním kamenem veřejné správy. Mezi tyto subjekty patří jednotlivci, kteří vykonávají veřejné funkce na státní nebo samosprávné úrovni, nebo to mohou být skupiny, organizace nebo instituce, kterým byly svěřeny určité pravomoci k výkonu konkrétních funkcí.⁵

Na státní úrovni to jsou ministři. Každý ministr má na starosti správu příslušné části (kapitoly) státního rozpočtu. Mají odpovědnost za správu a alokaci finančních prostředků ve svém resortu.⁶ Ministerstva mají významné postavení při uskutečňování rozpočtové politiky a implementaci státních programů a projektů. Jejich činnost a pravomoci jsou stanoveny v zákoně č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (kompetenční zákon).

Na samosprávné úrovni, tedy na úrovni obcí a krajů, má rozhodující postavení starosta (v případě obce) a hejtman (v případě kraje). Tito ústřední představitelé samosprávy mají za úkol řídit a zastupovat daný územní celek a zajistit, aby byly veřejné finance spravovány efektivně a v souladu s potřebami občanů. Rozpočet samosprávného územního celku, ať už obce nebo kraje, je projednáván a schvalován zastupitelstvem. Obce se řídí zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a kraje zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 17

⁵ tamtéž, s. 18

⁶ tamtéž, s. 18

2.1 Fiskální federalismus

Fiskální federalismus je důležitým konceptem ve veřejných financích, který má široké uplatnění v různých zemích, a to nejen v těch federálního typu vlády, ale také v těch s víceúrovňovým systémem samosprávy. Tento koncept se stal významným nástrojem pro správu veřejných financí a rozdělování zodpovědnosti mezi různými úrovněmi vlády. Představuje způsob, jakým lze lépe alokovat finanční prostředky a pravomoci tak, aby lépe vyhovovaly konkrétním potřebám a podmínkám jednotlivých územních celků.⁷

Pojem fiskální federalismus vznikl v polovině 20. století v USA a od té doby prošel vývojem a změnami, aby lépe odpovídal komplexním potřebám moderních státních systémů. Jeho cílem je určit, které příjmy a výdaje by měly být v kompetenci samosprávných celků a které by měla spravovat centrální vláda.

Tímto způsobem je umožněna nižším územním úrovním vyšší autonomie a možnost nezávislého hospodaření, což přispívá k jejich stabilitě a nezávislosti při řízení veřejných financí. Současně fiskální federalismus usiluje o posílení občanské kontroly nad využitím veřejných financí a o zajištění naplnění veřejných potřeb.

V současné době se věnuje stále více pozornosti přerozdělování veřejných financí v rámci samosprávných celků. Pojem **decentralizace** zahrnuje přesun pravomocí z centrální vlády na územní samosprávné celky, kteří mají nejlepší povědomí o svých specifických potřebách. **Dekonztrace** pak znamená přesun pravomocí na nejnižší úroveň samosprávy. Tímto způsobem se zvyšuje efektivita poskytování veřejných služeb občanům a zároveň se zlepšuje kontrola nad veřejnými financemi na místní úrovni.

Existují tři hlavní modely fiskálního federalismu. Jako první je **centralizovaný**, ve kterém má centrální vláda většinu fiskálních pravomocí a zodpovědností, sbírá

⁷ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 131

většinu daňových příjmů a rozhoduje o výdajích na většinu veřejných programů. Samosprávné celky mají omezenou autonomii a jejich financování závisí na centrálním rozpočtu. Druhý model je **decentralizovaný**, ve kterém mají regionální nebo samosprávné celky rozsáhlou pravomoc nad daňovými příjmy a výdaji, a zároveň vykonávají kontrolu nad vlastními daňovými sazbami a mohou rozhodovat o svých výdajích. Centrální vláda má omezenější moc a má spíše postavení koordinátora. Oproti centralizovanému modelu mají samosprávné celky výraznou autonomii. Třetím modelem je model **smíšený**, který kombinuje prvky centralizovaného a decentralizovaného modelu. Samosprávné celky mají určitou samostatnost, ale centrální vláda má stále významný vliv na určité oblasti. Pravomoci a zodpovědnosti jsou rozděleny mezi centrální vládu a samosprávné celky.⁸

2.2 Veřejné rozpočty

Slovo rozpočet v sobě skrývá dvě hlavní složky, a to příjmy a výdaje. K tomu, aby stát či jiná veřejná korporace mohly plnit své závazky a vykazovat samostatnost při plnění svých kompetencí, musí vytvářet rozpočet. Je to určitý roční plán, jak hospodařit s finančními prostředky. Na konci roku může být rozpočet vyrovnaný, deficitní či přebytkový. Do veřejných rozpočtů plynou příjmy, které můžeme rozdělit do několika skupin:

- **Daňové příjmy** zahrnují daně a poplatky. Daně jsou stanoveny zákonem a obvykle obsahují v názvu termín "daň". Většina daní splňuje kritéria zákonnosti, nenávratnosti a někdy i neúčelovosti a neekvivalence. Do této kategorie spadají také poplatky, což jsou povinné platby, za něž je však poskytnuto určité protiplnění.

⁸ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 147–153

- **Nedaňové příjmy**, které nejsou vybírány na základě zákona, jsou charakterizovány tím, že subjekt neprovádí svou pravomoc, ale uplatňuje své subjektivní právo. Tento druh příjmů poskytuje subjektu možnost regulovat jejich výši a strukturu. Jedná se převážně o příjmy z vlastní činnosti, prodeje a užívání majetku.
- **Kapitálové příjmy** jsou vytvořeny na základě právního vztahu mezi veřejnoprávním subjektem a dalším subjektem. Tento druh příjmů zahrnuje zejména výnosy z prodeje dlouhodobého majetku, nemovitostí a také akcií.
- **Přijaté transfery (dotace)** jsou poskytovány mezi jednotlivými vládními úrovněmi, slouží k vyrovnání nerovnováhy výdajů v rozpočtovém určení daní. Tento mechanismus by měl kompenzovat nedostatky v samostatnosti krajů a obcí, kteří by nebyli schopni řádně hospodařit pouze z vlastních příjmů.

2.2.1 Státní rozpočet

Státní rozpočet je upraven v zákoně č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu a představuje klíčový legislativní dokument, který stanovuje roční plán hospodaření státu. Ústřední roli v jeho přípravě a schvalování má Ministerstvo financí, které předkládá návrh státního rozpočtu k projednání a schválení vládě. Po schválení vládou projde návrh schvalovacím procesem ve třech čteních v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Po přijetí zákona o státním rozpočtu se stává závazným dokumentem, který určuje příjmy a výdaje na daný fiskální rok. Plní funkci alokační, redistribuční a stabilizační, přičemž může vykazovat vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový charakter. Nicméně, hospodaření státu vykazuje v posledních letech schodkový závěrečný účet.

Příjmy státního rozpočtu se skládají z daní, cla, poplatků, dotací, darů, půjček, prodeje statků a služeb, příjmů na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti.⁹

Výdaje státního rozpočtu se dělí do třech hlavních kategorií, kterými jsou mandatorní, quasi-mandatorní a nemandatorní. Mandatorní výdaje představují povinné platby, které stát musí provést podle platných právních norem, jako jsou sociální dávky, platby do důchodového nebo nemocenského pojištění či podpora v nezaměstnanosti. Tyto platby zaujímají většinu státního rozpočtu, tedy přibližně 50–60 %. Quasi-mandatorní výdaje jsou sice neformální povahy, ale jsou nezbytné pro správný chod státu, jako jsou platby státním zaměstnancům či výdaje na obranu. Naopak nemandatorní výdaje nejsou pevně stanoveny a reagují na aktuální ekonomický vývoj. V roce 2023 představovaly mandatorní a quasi-mandatorní výdaje tři čtvrtiny celkových výdajů státního rozpočtu.¹⁰

Během období mezi lety 2013 a 2019 došlo k významnému snížení státního dluhu o 43,2 mld. Kč., což představovalo pozitivní vývoj, který naznačoval stabilizaci ekonomické situace. Avšak v roce 2020, kdy propukla pandemie covidu-19, stát čelil mimořádným výdajům, které způsobily opětovné navýšení dluhu. Tento nárůst byl dále zesílen válečným konfliktem na Ukrajině a následnou energetickou krizí.¹¹

⁹ § 6 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ MFČR.cz. Státní rozpočet v kostce 2023. [online]. 2023 [cit. 2024-01-14]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2023-03-28_Statni-rozpocet-2023-v-kostce_v02.pdf

¹¹ tamtéž

Tabulka č. 1 - ÚHRNNÁ BILANCE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU

Ukazatel	v Kč
Příjmy státního rozpočtu celkem	1 927 954 141 348
Výdaje státního rozpočtu celkem	2 222 954 141 348
z toho: finanční vztahy k rozpočtům	
- krajů	1 898 681 000
- obcí v úhrnech po jednotlivých krajích	10 783 120 200
- finanční vztah k rozpočtu hlavního města Prahy	1 320 632 800
Schodek	-295 000 000 000
Financování:	
Změna stavu státního dluhu	296 448 870 760
Změna stavu na účtech státních finančních aktiv	-1 448 870 760

Zdroj: Příloha č. 1 k zákonu č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu

2.2.2 Rozpočty územních samosprávných celků

Rozpočty krajů a obcí upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. „*Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků.*“¹²

Obce vykonávají svou činnost v samostatné a přenesené působnosti a jednají vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Jejich rozpočet je utvářen s cílem zajišťovat sociální a ekonomický rozvoj, a to prostřednictvím příjmů a výdajů. Tyto příjmy zahrnují jak daňové, tak nedaňové příjmy, kapitálové položky a přijaté transfery.

Rozpočet obce se skládá z běžného a kapitálového rozpočtu. Běžný rozpočet obce zahrnuje pravidelné finanční toky, které pokrývají standardní provozní činnosti obce, poskytované občanům po celý rok, a jsou vyúčtovány v rámci jednoho kalendářního roku. Tento rozpočet se skládá zejména z mandatorních

¹² § 1 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

výdajů vyplývajících ze zákona či smluv. Naopak kapitálový rozpočet se zaměřuje na financování investičních operací obce a zahrnuje odpovídající příjmy a výdaje¹³

V roce 2023 dosáhly územní samosprávné celky nejvyššího přebytkového hospodářského výsledku za posledních několik let. Tento úspěch vypovídá o jejich vynikající finanční stabilitě navzdory obtížným podmínkám.¹⁴

2.3 Místní poplatky

Místní poplatky představují jedinečný aspekt v příjmech obecních rozpočtů, neboť každá obec má pravomoc samostatně určovat, za co a v jaké výši budou tyto poplatky vybírány. Tento proces je stanoven obecně závaznou vyhláškou, ve které se specifikuje sazba poplatku, lhůta pro jeho ohlášení a termíny splatnosti. Kromě toho se v této vyhlášce určují možnosti osvobození, poskytované úlevy, případné výjimky z poplatkové povinnosti a stanoví se i paušální platby, pokud jsou aplikovatelné. Správa místních poplatků je svěřena obecním úřadům, které vykonávají tyto pravomoci v rámci přenesené působnosti.¹⁵

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, reguluje místní poplatky, které jsou charakterizovány jako neekvivalentní. Vyznačují se tím, že jejich výše není pevně stanovena na základě hodnoty poskytovaných služeb, nýbrž se odvíjí od specifických potřeb a priorit jednotlivých obcí. Slouží k financování místních veřejných statků, které často souvisí s povahou daného poplatku. Ačkoliv není povinností, aby každá obec tyto poplatky zaváděla, v případě jejich implementace jsou povinnými platbami stejně jako daně.

¹³ HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. Veřejné finance. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0, s. 213–214

¹⁴ MFČR.cz. Zpráva o vývoji rozpočtového hospodaření obcí (DOBRO) za rok 2023 [online]. [cit. 2024-02-24]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/uzemni-rozpocety/hospodareni-uzemnich-rozpocetu/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2023/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-obci-dobr-53963>

¹⁵ § 14 a § 15 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Na základě analýzy dat Ministerstva financí a specializovaného informačního portálu "MONITOR" lze konstatovat, že za období mezi roky 2018-2021 téměř všechny obce v České republice zavedly místní **poplatek za psa**.¹⁶ Tento poplatek se vztahuje na osobu, která je odpovědná za péči o psa, přičemž nemusí nutně být jeho majitelem, a stanovuje se podle místa trvalého bydliště. Poplatkem je zatížen každý pes starší než tři měsíce. Zákon nastavuje maximální výši poplatku na jednoho psa až na 1 500 Kč ročně.

Poplatek z pobytu je placen povinně osobou, která využívá krátkodobého ubytování v dané obci za úplatu poskytovateli ubytovacích služeb. Tento poplatek se týká pobytu, který trvá maximálně 60 dní u jednoho poskytovatele. Maximální výše poplatku je stanovena na 50 Kč za každý započatý den. Statistiky ukazují, že téměř 70 % obcí zavedlo tento poplatek. Nahradil tak předchozí poplatky za lázeňské nebo rekreační pobyty a poplatky za ubytovací kapacitu.

Dalším místním poplatkem je **poplatek za užívání veřejného prostranství**. Tento poplatek platí osoba či subjekt, který využívá veřejné prostranství pro různé účely, jako jsou cirkusové představení, kulturní a sportovní akce, reklamní aktivity nebo provozování prodejen a služeb aj. V porovnání s poplatkem z pobytu ho zavedlo o zhruba 10 % méně obcí. Cílem tohoto poplatku je zajistit, aby poplatník využíval veřejné prostranství pouze po nezbytně krátkou dobu. Veřejná prostranství „jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání.“¹⁷

Poplatek ze vstupného je placen z příjmů ze vstupného na různé kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní události. Poplatníkem tohoto poplatku je organizátor dané akce a jeho výše může dosáhnout až 20 % z celkové částky vybrané za vstupné.

¹⁶ MFČR.cz. Analýza Ministerstva financí o využívání zákonem stanovených maximálních sazeb místních poplatků obcemi [online]. 26.02.2022 [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/attachments/Prezentace_2022-04-26_Analyza-MF-o-vyuzivani-zakonom-stanovenych-maximalnich-sazeb-mistnich-poplatku-obcemi.pdf

¹⁷ § 34 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Dalším z **poplatků je za povolení vjezdu motorovým vozidlem do vybraných lokalit a částí měst**. Tento poplatek umožňuje vjezd do oblastí, které jsou obvykle zakázány, a jsou označeny dopravní značkou zákazu vjezdu pro všechna motorová vozidla. Pod touto značkou je pak umístěna dodatečná značka, která povoluje vjezd pouze po uhrazení místního poplatku. Výše tohoto poplatku může dosáhnout až 200 Kč za každý započatý den.

Vlastník stavebního pozemku, který hodlá zvýšit hodnotu svého pozemku tím, že ho připojí k vodovodní nebo kanalizační síti, je povinen uhradit obci, ve které se pozemek nachází, tzv. **poplatek za zhodnocení stavebního pozemku způsobem jeho připojení na vodovodní či kanalizační systém**. Výše tohoto poplatku nesmí přesáhnout rozdíl mezi cenou pozemku bez možnosti připojení a cenou pozemku s touto možností.

Poplatek za svoz, shromažďování, sběr, přepravu a třídění komunálního odpadu, tzv. **poplatek za komunální odpad** hradí poplatník, který má trvalé bydliště v nemovité věci nebo je vlastníkem nemovité věci, kde žádná fyzická osoba trvale nebydlí. Sazba tohoto poplatku se odvíjí od základu poplatku, který může být stanoven buď podle hmotnosti odpadu nebo podle jeho objemu. Pokud je základem hmotnost odpadu, činí sazba poplatku 6 Kč za každý kilogram. Naopak, pokud je základem objem odpadu, činí sazba poplatku 1 Kč za každý litr objemu.

3 Rozpočtové určení daní

“Rozpočtové určení daní v širším slova smyslu jsou pravidla, která stanoví pravomoci centrální vlády a jednotlivých samospráv uvalovat daně a určovat daňový základ a daňové sazby u jednotlivých daní.”¹⁸

¹⁸ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 141

Rozpočtové určení daní v České republice upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státní fondům, ve znění pozdějších předpisů (o rozpočtovém určení daní). Stanoví, jakým podílem se budou obce, kraje a státní fondy podílet na výnosu daně z přidané hodnoty, daní z příjmů a daně z nemovitých věcí.

3.1 Daně

“Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.”¹⁹

Jedná se o zákonem stanovenou povinnou platbu, kterou občané musí hradit, a z níž stát financuje veřejné služby. První zmínky o této platbě na našem území se datují již v 10. století a původně byly založeny na dobrovolném principu. Avšak s průběhem času docházelo k postupnému zavedení povinného zdaňování, týkajícího se majetku i zboží.²⁰

Z hlediska rozpočtového určení daní lze daňové příjmy rozdělit na daně:

- svěřené
 - daň z nemovitých věcí

- sdílené
 - daň z přidané hodnoty
 - daň z příjmu právnických osob
 - daň z příjmu fyzických osob

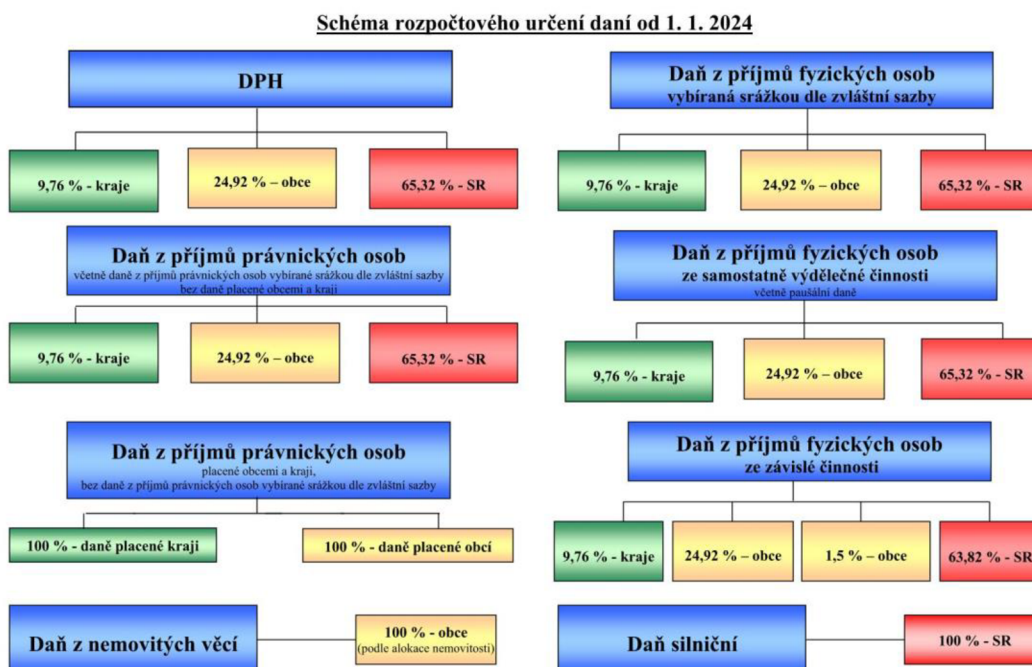
¹⁹ Čl. 11 odst. 5 usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky

²⁰ 3 ŠIROKÝ, Jan. Daňové teorie s praktickou aplikací. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-413-9., 34 s

Hlavním kritériem pro klasifikaci daní je směrování výnosu daně. Daň z nemovitých věcí je jediná specifická daň, u níž jsou příjmy určeny pro rozpočet obce, v níž se daná nemovitost nachází.

U sdílených daní se příjmy rozdělují mezi více veřejných rozpočtů. Zákon o rozpočtovém určení daní stanovuje procentuální podíl, kterým jsou tyto daně rozděleny mezi jednotlivé úrovně vlády.

Schéma č. 1 - Schéma rozpočtového určení daní na rok 2024

Zdroj: Finanční správa. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/rozpocetove-urceni-dani>

3.2 Daň z nemovitých věcí

Jak již bylo zmíněno výše, daň z nemovitých věcí je jako jediná svěřenou daní, jejíž výnos plyne do rozpočtu obce, ve které se nachází nemovitosti. Správcem daně z nemovitých věcí, zodpovědným za její výběr, jsou Finanční úřady.

Daň z nemovitých věcí je upravena v zákoně č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2023 byla vydána novela tohoto zákona, která nabyla účinnosti od 1. ledna 2024. Tato novela přinesla zásadní změny v danění nemovitostí, včetně zvýšení sazeb daně. Jedná se o rozsáhlou změnu, která má vliv na majitele pozemků, staveb a jednotek, a může mít významné dopady na jejich finanční zátěž.

Zákon o dani z nemovitých věcí dělí danění na dva oddíly. II. oddíl se zabývá zdaněním pozemků, zatímco III. oddíl se věnuje zdaněním staveb a jednotek. Jedná se o nemovité věci, které jsou evidovány v katastru nemovitostí. V této evidenci jsou uvedeny čísla popisná či evidenční, informace o výměře, o způsobu využití a umožňuje jednoznačnou identifikaci nemovitosti.

V roce 2024 došlo k rozšíření možností osvobození od daně. Ve vztahu k obcím, lze nově osvobodit pozemky zatížené právem stavby, pokud je stavebníkem obec, na jejímž území se tyto pozemky nacházejí.²¹

S narůstajícím schodkem státního rozpočtu se stává zvyšování daní důležitým krokem pro finanční udržitelnost. Tato novela přinesla významné zvýšení této daně, a to přibližně o 80 %. Poslední zvýšení proběhlo v roce 2020, kdy měly obce, popřípadě městské části, možnost stanovit koeficient dle § 11 zákona o dani z nemovitých věcí v rozmezí od 1,5 do 5,0. V Praze si zvolily městské části koeficienty ve výši 2,5 a 5,0, což vedlo ke dvojnásobnému zvýšení daně pro některé nemovitosti.

²¹ Finanční správa. Novela zákona o dani z nemovitých věcí – změny 2024.[online]. 2024. [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Novela_zakona_o_dani_z_nemovitych_veci_zmeny2024.pdf

Od letošního roku dochází ke zvýšení sazeb u všech předmětů daně. Současně proběhla změna způsobu zdanění některých předmětů daně v závislosti na jejich využití, které je evidováno v katastru nemovitostí, a také byly zavedeny nové předměty daně.

Tabulka č. 2 – Skupiny pozemků se změnami v sazbách

Pozemky (skupiny)	Sazba daně (2024)	Sazba daně (2023)
A – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad (skupina vybraných zemědělských pozemků)	1,35 %	0,75 %
B – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku trvalý travní porost (skupina trvalých travních porostů)	0,45 %	0,25 %
C – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku lesní pozemek, na nichž se nachází hospodářský les (skupina lesních pozemků)	0,45 %	0,25 %
E – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku zastavěná plocha a nádvoří (skupina zastavěných ploch a nádvoří)	0,35 Kč za 1 m ²	0,20 Kč za 1 m ²
F – stavební pozemky (skupina stavebních pozemků)	3,50 Kč za 1 m ²	2,00 Kč za 1 m ²
G – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku ostatní plocha a zároveň se způsobem využití pozemku neuvedeným v písm. Q a W (skupina vybraných ostatních ploch)	0,35 Kč za 1 m ²	0,20 Kč za 1 m ²
Q – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku ostatní plocha se způsobem využití pozemku jiná plocha (skupina jiných ploch)	0,35 Kč za 1 m ²	
W – pozemky evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku ostatní plocha se způsobem využití pozemku neplodná půda, mez, stráž, zamokřená plocha a zeleň (skupina nevyužitelných ostatních ploch)	0,08 Kč za 1 m ²	
Zpevněné plochy pozemků, zařazené do obchodního majetku podnikatele nebo užívané:		
X - k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství (skupina zemědělských zpevněných ploch pozemků)	1,80 Kč za 1 m ²	1,00 Kč za 1 m ²
Y - k ostatním druhům podnikání (skupina ostatních zpevněných ploch pozemků)	9,00 Kč za 1 m ²	5,00 Kč za 1 m ²

Zdroj: Finanční správa,

dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Novela_zakona_o_dani_z_nemovitych_veci_zmeny2024.pdf

Tabulka č. 3 – Skupiny zdanitelných staveb se změnami v sazbách

Zdanitelné stavby (skupiny)	Sazba daně (2024)	Sazba daně (2023)
H – budova obytného domu – rodinný dům, bytový dům nebo obytná část zemědělské usedlosti (skupina obytných budov)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
I – ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu - např. prádelna, kůlna, stavba k chovu drobného domácího zvířectva apod. (skupina obytných budov)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
J – budova zapsaná v katastru nemovitostí se způsobem využití stavba pro rodinnou rekreaci, budova rodinného domu užívaná pro rodinnou rekreaci a objekt k bydlení užívaný pro rodinnou rekreaci (skupina rekreačních budov)	11,00 Kč za 1 m²	6,00 Kč za 1 m ²
K – budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci (skupina rekreačních budov)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
L – budova zapsaná v katastru nemovitostí se způsobem využití garáž (skupina garáží)	14,50 Kč za 1 m²	8,00 Kč za 1 m ²
P – ostatní zdanitelná stavba (skupina ostatních zdanitelných staveb)	11,00 Kč za 1 m²	6,00 Kč za 1 m ²
Zdanitelné stavby, jejichž převažující část podlahové plochy nadzemní části zdanitelné stavby nebo, nemají-li podlahovou plochu, zastavěné plochy zdanitelné stavby, je užívaná k podnikání nebo zdanitelné stavby zařazené v obchodním majetku podle zákona upravujícího daně z příjmů – podle druhu podnikání, k němuž slouží, se zdanitelné stavby dělí na užívané k		
M – podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství (skupina zdanitelných staveb pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
N – podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě (skupina zdanitelných staveb pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě)	18,00 Kč za 1 m²	10,00 Kč za 1 m ²
O – ostatním druhům podnikání (skupina zdanitelných staveb pro ostatní druhy podnikání)	18,00 Kč za 1 m²	10,00 Kč za 1 m ²

Zdroj: Finanční správa,

dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Novela_zakona_o_dani_z_nemovitych_veci_zmeny2024.pdf

Tabulka č. 4 – Skupiny zdanitelných jednotek se změnami v sazbách

Zdanitelné jednotky (skupiny), jejichž převažující část podlahové plochy zdanitelné jednotky je užívána:	Sazba daně (2024)	Sazba daně (2023)
R – pro bydlení, např. byt (skupina ostatních zdanitelných jednotek)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
V – jako garáž (skupina garáží)	14,50 Kč za 1 m²	8,00 Kč za 1 m ²
Z – jako ostatní zdanitelná jednotka – jednotky, kterou nelze zařadit pod žádný z výše uvedených druhů jednotek, například ubytovací jednotky nebo ateliéry, které nejsou využívány k podnikání (skupina ostatních zdanitelných jednotek)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
Zdanitelné jednotky (skupiny) zařazené do obchodního majetku podnikatele nebo zdanitelné jednotky, jejichž převažující část podlahové plochy zdanitelné jednotky je užívána:		
S – pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství (skupina zdanitelných jednotek pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství)	3,50 Kč za 1 m²	2,00 Kč za 1 m ²
T – pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě (skupina zdanitelných jednotek pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě)	18,00 Kč za 1 m²	10,00 Kč za 1 m ²
U – pro ostatní druhy podnikání (skupina zdanitelných jednotek pro ostatní druhy podnikání)	18,00 Kč za 1 m²	10,00 Kč za 1 m ²

Zdroj: Finanční správa,

dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Novela_zakona_o_dani_z_nemovitych_veci_zmeny2024.pdf

Významnou novinkou je zavedení inflačního koeficientu, který se použije k násobení výsledné daně z pozemků a výsledné daně ze staveb a jednotek. Ministerstvo financí má povinnost vyhlásit inflační koeficient do konce června kalendářního roku, který předchází zdaňovacímu období. Tento koeficient může být maximálně zvýšen o 20 %. ²²

Místní koeficient pro stanovení daně stanovuje obec pomocí obecně závazné vyhlášky, kterou musí vydávat do 1. října kalendářního roku, který předchází zdaňovacímu období. Koeficient může být uplatněn na celém území obce, na

²² Finanční správa. Novela zákona o dani z nemovitých věcí – změny 2024. [online]. 2024 [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Novela_zakona_o_dani_z_nemovitych_veci_zmeny2024.pdf

konkrétní části obce nebo na jednotlivé nemovitosti, které jsou uvedeny v obecně závazné vyhlášce.

3.3 Daň z příjmu

Daň z příjmu je komplexní forma zdanění, která zahrnuje povinnost fyzických i právnických osob platit daně z příjmů získaných v daném období. V České republice je tato problematika upravena zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Tento právní předpis poskytuje rámec pro stanovení a výběr daní z příjmů a obsahuje důležité ustanovení týkající se výpočtu, sazeb a povinností v oblasti daní.

3.3.1 Daň z příjmu fyzických osob

Samotným základním principem daně z příjmu fyzických osob je, že jednotlivci jsou povinni platit tuto daň na základě svých příjmů z různých zdrojů. Tato daňová povinnost zahrnuje příjmy z pracovních poměrů, dividend, úroků z investic, nájmu, podnikání a další formy příjmů, které jednotlivci mohou získat během daňového období. Systém daně z příjmu fyzických osob hraje podstatnou roli ve financování vládních programů a veřejných služeb, jako je školství, zdravotnictví, infrastruktura a sociální podpora.

„Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou

- a) příjmy ze závislé činnosti,*
- b) příjmy ze samostatné činnosti,*
- c) příjmy z kapitálového majetku,*
- d) příjmy z nájmu,*
- e) ostatní příjmy. “²³*

²³ § 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o rozpočtovém určení daní specifikuje, jakým způsobem a v jakém poměru se rozdělují příjmy z celostátního hrubého výnosu mezi obce a kraje.

„Celostátním hrubým výnosem se rozumí peněžní prostředky vybrané v průběhu rozpočtového roku správcem daně, snížené o vrácené prostředky; do celostátního hrubého výnosu daně se nezahrnují částky vybrané na pokutách a částky použité na úhradu nákladů daňového řízení.“²⁴

U krajů jsou procenta stanovena v daném zákoně, kdežto u obcí je proces určení těchto procent složitější. Tento postup zahrnuje řadu kritérií, včetně velikosti katastrálního území obce, počtu žáků zapsaných ve školách a dětí v mateřských školách a konečně také celkového počtu obyvatel v obci.

V konsolidačním balíčku jsou obsaženy také změny v dani z příjmů. Jedna z nejdůležitějších změn je v sazbě a výpočtu pro základ daně. Od 1. ledna 2024 činí sazba daně 15 % pro část základu daně do 36násobku průměrné mzdy a 23 % pro část základu daně přesahující 36násobek průměrné mzdy.²⁵

Dalšími zajímavými změnami v zákoně o dani z příjmů jsou novinky, které se týkají rodinného a vzdělávacího prostředí. Jedna z těchto změn spočívá v omezení slevy na dani pro druhého z manželů ve společné domácnosti. Tato změna má motivovat druhého partnera k aktivnímu zapojení do pracovního procesu a k výdělečné činnosti, což může zvýšit celkový rodinný příjem.²⁶

Další významnou novinkou je zrušení slevy na dani pro studenty a také zrušení tzv. školkovného. Tyto změny v daňovém systému mohou mít různé dopady na

²⁴ § 2 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ § 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

²⁶ MFČR.cz. Přehledně: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktete-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>

jednotlivé rodiny a jednotlivce, a to v závislosti na jejich konkrétní situaci a příjmových poměrech.²⁷

3.3.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob se vztahuje na příjmy společností, korporací a jiných právnických osob, které jsou založeny za účelem dosažení zisku. Tato daň se obvykle vztahuje na zisk, který tyto subjekty generují z podnikání nebo investic.

„Poplatníci daně z příjmů právnických osob jsou:

- *právnické osoby,*
- *organizační složky státu,*
- *podílové fondy,*
- *podfond akciových společností s variabilním základním kapitálem,*
- *fond penzijní společnosti,*
- *svěřenské fondy,*
- *jednotky zřízené poplatníkem podle právního řádu státu,*
- *fond, ve správě Garančním systémem finančního trhu podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu.“²⁸*

Z perspektivy zdanění je zřejmé, že počet právnických osob je nižší než počet fyzických osob a zároveň jsou právnické subjekty obecně upraveny méně výhodně v rámci daňových úlev. Tento fakt vede k relativně snazší administraci daňových povinností ve srovnání s fyzickými osobami, kde je často mnohem složitější sledovat a využívat daňové výhody.²⁹

²⁷ MFČR.cz. Přehledně: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktete-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>

²⁸ § 17 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 123

Právnícké osoby jsou vnímány jako účetní jednotky. Jsou povinny vést účetnictví podle principů podvojného účetnictví. Tento komplexní systém účetnictví zahrnuje systematický záznam všech finančních transakcí ve dvou stranách – na straně příjmů a na straně nákladů. Na základě těchto účetních záznamů lze pak stanovit základ daně, který vychází z výsledků hospodaření, kde na jedné straně může být uveden zisk a na straně druhé ztráta.³⁰

Nicméně nelze jednoduše považovat samotný výsledek hospodaření za základ daně, neboť daňová legislativa stanoví, které příjmy musí být zdanitelné a které náklady mohou být uznatelné jako daňově odpočitatelné. To znamená, že pouze určité typy příjmů podléhají zdanění a pouze určité náklady jsou uznatelné jako náklady na účely zdanění.³¹

Při zohlednění zdanění právnických osob je důležité definovat, kdo vlastně představuje poplatníka daně. V rámci zákona o daních z příjmů se právnické osoby dělí do různých kategorií v závislosti na jejich charakteru a účelu zřízení, což má významný dopad na jejich daňové povinnosti.

Prvním aspektem, který je třeba zvážit, je rozlišení mezi právnickými osobami založenými za určitým účelem, což obvykle zahrnuje subjekty angažované v podnikatelských aktivitách, a veřejně prospěšnými poplatníky, které jsou zřízeny k poskytování veřejného prospěchu nebo sociálních služeb.³² Tento rozdíl je zásadní, protože může ovlivnit různé aspekty zdanění, jako jsou daňové povinnosti, slevy a další.

Právnícké osoby lze dále klasifikovat do dvou kategorií – daňových rezidentů a nerezidentů. Daňoví rezidenti jsou ty právnické subjekty, které mají své sídlo nebo hlavní místo podnikání na území České republiky. Tito rezidenti jsou povinni zdanit všechny své příjmy, ať již plynou ze zdrojů na území České republiky nebo ze

³⁰ MAAÝTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 123

³¹ tamtéž, s. 123

³² § 17a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

zahraničí. Naopak nerezidenti jsou právnické osoby, které nemají trvalé sídlo ani podnikatelské aktivity na území České republiky. Pro nerezidenty platí daňová povinnost pouze v případě, že jejich příjmy pocházejí z České republiky.³³

V rámci konsolidačního balíčku byly provedeny změny v oblasti daně z příjmů právnických osob, přičemž konkrétně došlo k úpravě sazby daně. V předchozím roce činila tato sazba 19 %, avšak od aktuálního roku byla zvýšena na 21 %.

Daň z příjmů právnických osob je další sdílenou daní, které příjmy se následně rozdělují do rozpočtů krajů a obcí. Příjmy do rozpočtů krajů zahrnují daně z příjmů právnických osob v situacích, kdy je příslušným poplatníkem daně právě daný kraj, s výjimkou daně, která je vybírána formou srážky podle speciální sazby. Tato částka představuje podíl 9,76 % z celkového hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob.³⁴

V rámci rozpočtů obcí se 24,92 % z celkového hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob stává důležitým zdrojem příjmů. Tyto finanční prostředky představují významný podíl na financování veřejných služeb a projektů na místní úrovni. Daně z příjmů právnických osob přispívají do rozpočtů obcí v případech, kdy je daná obec poplatníkem daně. Je však třeba zdůraznit, že tento příjem nezahrnuje daň, která je vybírána srážkou podle zvláštní sazby.³⁵

3.3.3 Daň z přidané hodnoty

DPH, neboli daň z přidané hodnoty, představuje významnou část daňového systému, jenž se zaměřuje na zdanění spotřeby. Jedná se o nepřímou formu daně, kde subjekty povinné odvádět daně, tedy plátcí daně, jsou sice povinni převést daňové prostředky, avšak skutečně daně v konečném důsledku platí až

³³ § 17, odst. 3 a 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ § 3 odst. 1 písm. f) zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ tamtéž, § 4 odst. 1 písm. f)

koneční spotřebitelé, kteří ji najdou započítanou v ceně nabízených zboží či služeb.³⁶

Základní charakteristika DPH spočívá v tom, že je zdaněna právě spotřeba, což je významný rozdíl oproti zdanění majetku či příjmů jednotlivců. Proces zdanění probíhá v rámci řetězce plátců daně, kde jednotlivé subjekty jsou povinny odvádět DPH z výstupů, tedy z produktů a služeb, které poskytují. Tímto způsobem se daň postupně přenáší až na konečného spotřebitele.³⁷

V rámci tohoto systému mají plátcí DPH také právo na odpočet daně, kterou sami zaplatili při nákupu vstupů do svého výrobního nebo obchodního procesu. Tento princip nároku na odpočet umožňuje podnikatelům snížit daňové zatížení a stimuluje tak podnikání a ekonomický růst.³⁸

Nicméně, aby měl plátce nárok na odpočet DPH ze vstupů, musí splnit určité podmínky, včetně použití těchto vstupů pro tzv. ekonomickou činnost, což zahrnuje plnění, která jsou zdanitelná, nebo plnění osvobozená s nárokem na odpočet.

Daňová povinnost je v podstatě částka daně, která zůstává po odečtení nároku na odpočet. V případě, kdy je částka daně, kterou je plátce povinen skutečně zaplatit, nižší než částka, kterou má nárok odečíst jako odpočet, dochází k vytvoření situace, kterou označujeme jako nadměrný odpočet.³⁹

Osoba se stává plátcem daně na základě svého obratu. Pokud má osoba sídlo v České republice a její obrat dosáhne částky vyšší než 2 000 000 Kč během 12 po sobě jdoucích měsíců, je povinna registrovat se jako plátce daně z přidané

³⁶ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 127

³⁷ § 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

³⁸ MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8, s. 127

³⁹ tamtéž, s. 128

hodnoty. Toto pravidlo neplatí pro osoby, které provádějí pouze plnění, jež jsou osvobozena od DPH a nemají nárok na odpočet této daně.⁴⁰

Od 1. ledna 2024 došlo v rámci novelizace zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, ke změnám v sazbách daně. Tyto změny byly provedeny v souvislosti s konsolidačním balíčkem. V předchozích letech existovaly tři sazby daně: základní sazba ve výši 21 %, první snížená sazba ve výši 15 % a druhá snížená sazba ve výši 10 %.⁴¹

Nově zůstává základní sazba daně ve výši 21 % beze změn. Nicméně, první snížená sazba byla zrušena a nahrazena jednou sníženou sazbou ve výši 12 %. Tato změna přinesla úpravu v rámci přesunů mezi sazbami daně a také změny ve slovním popisu kódu, což má dopad na rozsah daných položek.⁴²

Příjmy jednotlivých krajů z DPH představují 9,76 % z celkového hrubého výnosu této daně na úrovni celého státu.⁴³

Pokud jde o příjmy obcí, ty představují podíl ve výši 24,92 % z celkového hrubého výnosu daně z přidané hodnoty na úrovni celého státu.⁴⁴

3.3.4 Spotřební daně

Spotřební daně představují poslední kategorii sdílených daní, které jsou alokovány v rámci procesu rozpočtového přerozdělení daní. Tyto daně jsou upraveny podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v pozdějším znění. Jsou klasifikovány jako nepřímé selektivní daně. Selektivní daně v tomto případě

⁴⁰ § 6 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ MFČR.cz Přehledně: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany. [online]. 2023. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktere-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>.

⁴² tamtéž

⁴³ § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ tamtéž, § 4 odst. 1 písm. b)

odkazují na zdanění pouze určitých druhů zboží nebo služeb, které stát záměrně omezuje kvůli jejich potenciální škodlivosti pro zdraví nebo společnost.

Tato daň se vztahuje na vybrané výrobky, jako jsou minerální oleje, lihoviny, pivo, víno, meziprodukty a tabákové výrobky, které spadají do daně z tabákových výrobků. Správu spotřebních daní v České republice vykonává Celní správa.⁴⁵

Od 1. února 2024 se zvýšila spotřební daň u tabákových výrobků o 10 %. V následujících letech se budou tyto sazby zvyšovat o 5 % ročně. Taktéž dojde k pravidelnému zvýšení daně u zahřívání tabáku o 15 % v letech 2024-2027. Od 1. dubna 2024 dojde k zavedení spotřební daně u e-cigaret, jejíž sazba se plánuje zvyšovat až na 10 Kč/ml. Stejně tak u nikotinových sáčků dojde k zavedení spotřební daně, jejíž sazba vzroste až na 1,7 Kč/g. Sazba spotřební daně z lihu se zvýší během následujících tří let. V letošním a příštím roce dojde k navýšení o 10 %, v dalších letech o 5 %.⁴⁶

3.4 Windfall tax

Tato daň byla zavedena s účinností od 1. ledna 2023 a platí po dobu tří let, tj. do roku 2025.

Je to sektorová *“časově omezená daň na dodatečné zisky firem, které vznikly v důsledku mimořádného externího šoku.”*⁴⁷

⁴⁵ § 1 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ MFČR.cz. Přehledně: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany [online]. 2023. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktre-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>.

⁴⁷ Vláda České republiky. Windfall tax v ČR. [online]. 2023.

[cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/media-centrum/aktualne/Windfall-tax-v-CR.pdf>

Vztahuje se na velké podniky, které produkují nadměrné zisky v odvětvích:

- Energetiky (výroba, obchod, rozvod elektřiny a plynu),
- Bankovníctví,
- Petrolejářství,
- Těžby a zpracování fosilních paliv,
- Výroba a distribuce ropných a koksárenských produktů.⁴⁸

“Bude fungovat jako 60% daňová přírážka aplikovaná na nadměrný zisk těchto firem stanovený jako rozdíl mezi základem daně v letech 2023-2025 a průměrem základů daně za poslední 4 roky (tj. 2018-2021) navýšeným o 20 %. MF očekává výnos mimořádné daně do státního rozpočtu ve výši cca 85 mld. Kč v roce 2023, dalších cca 15 mld. Kč mají v příštím roce přinést cenové stropy EU pro výrobce elektrické energie.”⁴⁹

V důsledku eskalace konfliktu na Ukrajině se objevily nové mimořádné výdaje v oblasti energetiky, což vyvolalo růst cen energií. Pro pokrytí těchto výdajů a minimalizaci dopadů na státní rozpočet, aniž by docházelo k prohlubování schodku, bylo nezbytné přijmout účinná opatření. Daně z nadměrných zisků se v tomto kontextu ukázaly jako vhodný nástroj s protiinflačním účinkem. Příjmy z windfall tax jsou v plné výši zařazeny do státního rozpočtu. Odhadované příjmy z této daně činí kolem 85 mld. Kč v roce 2023, 39 mld. Kč v roce 2024 a přibližně 25 mld. Kč v následujícím roce.⁵⁰

Tzv. příjmový test stanovuje hranice příjmů, nad kterými bude uplatněna windfall tax. V bankovním sektoru se tato daň vyžaduje při překročení čistého úrokového výnosu ve výši 6 miliard Kč. V energetickém sektoru a ve velkoobchodu s pohonnými hmotami jsou rozhodujícími faktory příjmy nad 2 mld. Kč ročně. V ostatních odvětvích bude windfall tax aplikována, pokud příjmy přesáhnou 50 mil. Kč a zároveň tvoří minimálně 25 % čistého obrátu za předchozí rok.

⁴⁸ MFČR.cz. Mimořádná daň z neočekávaných zisků bude. [online]. 2022. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2022/mimoradna-dan-z-neocekevanych-zisku-bude-48951>

⁴⁹ tamtéž

⁵⁰ tamtéž

Stanovení těchto hranic příjmů má za cíl zajistit, aby windfall tax nezatížila malé podniky či banky.⁵¹

4 Rozpočtové určení daní – vývoj

Po rozpadu Československé federativní republiky dne 1. ledna 1993 se Česká republika stala samostatným státem s novými nejvyššími státními orgány, sjednoceným zákonodárstvím a parlamentem, vládou a nejvyšším soudem. V roce 1990 byl systém národních výborů nahrazen novým uspořádáním územní státní správy. Namísto zrušených místních a městských národních výborů byla obnovena obecní samospráva. Tento systém obecní samosprávy existuje od roku 1849 a zásadně se od té doby nezměnil. Strukturu obecní samosprávy nově upravuje zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, v platném znění.

Pokud jde o okresní národní výbory, byly nahrazeny okresními úřady, které získaly povahu orgánů státní správy. Krajské národní výbory byly zrušeny a jejich pravomoci přešly částečně na ústřední správní úřady a částečně na nově vzniklé okresní úřady.⁵²

Vyšší samospráva byla zavedena ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., který se zabýval vytvořením vyšších územních samosprávných celků a změnou ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., tj. Ústavy České republiky. Tento ústavní zákon se soustředil především na úpravu územního členění krajů, aniž by upřesnil jejich konkrétní pravomoci a způsob organizace. Tato nejasnost vyžadovala další právní úpravu, což vedlo k delšímu období mezi platností a

⁵¹ MFČR.cz. Mimořádná daň z neočekávaných zisků bude. [online]. 2022. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2022/mimoradna-dan-z-neocekavanych-zisku-bude-48951>

⁵² MFČR.cz. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>, s. 8

účinností tohoto zákona, známého jako legisvakance. Účinnost zákona č. 347/1997 Sb. byla stanovena na 1. ledna 2000.⁵³

4.1 Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 1993 do roku 2000

Do roku 1995 byly nejvýznamnějšími zdroji finančních prostředků veřejného sektoru daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a ze samostatné výdělečné činnosti. V roce 1993 představovaly daně z příjmů fyzických osob závislé činnosti 40 % celkových příjmů z této daně pro obce. Během následujících dvou let však došlo k markantnímu nárůstu tohoto podílu, a to až na 55 % v roce 1995. Tento podíl byl rozdělen mezi obce na základě relativního počtu obyvatel, které daný okres obsahoval.⁵⁴

Velká města jako je Praha, Brno, Ostrava a Plzeň měly výhradní nárok na celý výtěžek z daně z příjmů fyzických osob vyplývajících ze zaměstnání, tedy ze závislé činnosti.

Obce dříve získávaly daň z příjmů fyzických osob podnikajících na základě místa trvalého bydliště poplatníka a také měly nárok na plný výtěžek z daně z nemovitostí podle polohy dané nemovitosti. Od roku 1994 se do příjmů obcí začlenila i daň z příjmů právnických osob, zejména v situacích, kdy je obec sama poplatníkem této daně. Vedle těchto daní obce také inkasovaly místní poplatky.⁵⁵

Avšak tento systém postupně vyvolával rostoucí nerovnosti mezi bohatými a chudými okresy, zejména v souvislosti s daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Tento jev byl způsoben závislostí na celkovém výnosu v daném okrese a intenzivním konkurenčním bojem mezi obcemi o přilákání podnikatelů, či spíše

⁵³MFČR.cz. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>, s. 8

⁵⁴ JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3., s. 179

⁵⁵ tamtéž, s. 179

jejich trvalého bydliště, často i fiktivního, zejména v případě daně z příjmů fyzických osob podnikajících.

Dne 1. ledna 1996 nabyla účinnosti novela rozpočtových pravidel. Daň z příjmů právnických osob byla nově rozdělována mezi obce na základě podílu ve výši 20 % z výnosu této daně v závislosti na počtu obyvatel. Obce obdržely pouze 30 % z celostátního výtěžku daně z příjmů fyzických osob ze zaměstnání, přičemž 20 % bylo rozděleno podle počtu obyvatel a 10 % podle pokladny plátce daně. Velkým městům s magistrátním statutem, jako je Praha, Brno, Ostrava a Plzeň, připadlo 70 % z celkového výtěžku této daně. Dále se daň z příjmů fyzických osob z podnikání i nadále rozdělovala podle místa trvalého bydliště jednotlivých subjektů, stejně jako v případě daně z nemovitostí a místních poplatků.⁵⁶

Novela rozpočtového určení daní nebyla dlouhodobě účinným prostředkem pro vyrovnání nerovností v daňovém zatížení obcí v České republice. Malé obce utrpěly značné škody. Nový systém jim nepřinesl dostatečné finanční prostředky. Výnosy daní se přesunuly především do velkých měst, což vedlo k nerovnováze v daňovém systému. I magistrátní města zaznamenala negativní dopad, kdy ztratila podstatný podíl na celostátním výtěžku daně z příjmů ze zaměstnání. Přesunutí důrazu na daňovou politiku týkající se právnických osob nedokázalo vyvážit ztrátu z výnosnější daně z příjmů ze zaměstnání.⁵⁷

4.2 Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2001 do roku 2007

V průběhu tohoto období došlo ke vzniku vyšších územních samosprávných celků, a současně byl přijat zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.⁵⁸

⁵⁶ JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3., s. 179

⁵⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 117

⁵⁸ tamtéž, s. 118

Tento zákon však nijak nereguloval financování krajů, což bylo řešeno až novelou tohoto zákona, která nabyla platnosti v roce 2002.

Hlavním důvodem pro jeho zavedení byla snaha:

- srovnat rozdíly v daňových příjmech obcí, zvláště těch menších,
- eliminovat podezřelé praktiky obcí, které chtěly zvýšit své příjmy z daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti,
- rozšířit pole sdílených daní,
- ujednotit růst daňových příjmů obcí s celkovým ekonomickým vývojem státu.⁵⁹

Nově do systému rozpočtového určení daní byly zahrnuty následující daně:

- daň z přidané hodnoty,
- daň z příjmů fyzických osob získaných ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- daň z příjmů fyzických osob, která je vybírána srážkou,
- 60 % podíl z celkového výnosu z daně z příjmů fyzických osob z podnikání,
- daň z příjmů právnických osob (s výjimkou příjmů, které obec sama vytváří jako poplatník daně).⁶⁰

Z těchto daní obcím připadá 20,59 % podíl z celkového výnosu.

Daň z nemovitostí zůstává nadále výhradním příjmem obcí.

Podíl 20,59 % z celkového výtěžku daní je rozdělen mezi obce podle poměru jejich obyvatelstva k celkovému počtu obyvatel v České republice. Příjmy jednotlivých obcí jsou dále upravovány koeficientem velikostní kategorie, který zejména pro

⁵⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 118

⁶⁰ JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3., s. 180

menší obce představuje negativní aspekt. Velikostní kategorie obcí jsou stanoveny v novele zákona č. 243/2000 Sb., která se zabývá rozpočtovým určením daní.

Konkrétní procentuální rozdělení mezi obcemi je specifikováno ve vyhlášce Ministerstva financí České republiky.⁶¹

Podíl každé obce na sdílených daních je určen podle poměru mezi počtem obyvatel k 1. lednu aktuálního roku a koeficientem velikostní kategorie obce, který je uveden v příloze č. 2 k danému zákonu. Tento podíl se poté vypočítá jako součet těchto poměrů pro všechny obce v České republice. Ministerstvo financí ČR zveřejňuje tyto podíly každoročně ve své vyhlášce ve spolupráci s Českým statistickým úřadem, platné od 1. září. V minulosti existovalo celkem 14 velikostních kategorií, přičemž nejnižší kategorie zahrnovala obce do 100 obyvatel s odpovídajícím koeficientem 0,4213, zatímco nejvyšší kategorii tvořilo hlavní město Praha s koeficientem 2,7611. Jakékoli změny v počtu obyvatel, které umožní přechod obce do vyšší kategorie s vyšším koeficientem, výrazně ovlivňují daňové příjmy dané obce. Je důležité zdůraznit, že pro určení podílu dané obce se používají údaje o počtu obyvatel podle statistiky Českého statistického úřadu k 1. lednu daného roku, jak je stanoveno zákonem.⁶²

Vzhledem k dani z přidané hodnoty disponují obce stabilnějšími zdroji financí, neboť nejsou podřízeny fluktuacím ve výnosech daně z příjmů fyzických osob z podnikání ani umístění plátcovy pokladny.⁶³

⁶¹ JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3., s. 180

⁶² Ministerstvo vnitra České republiky. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. [cit. 2024-01-28] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

⁶³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 120

Tabulka č. 5 - Koeficienty velikostních kategorií obcí

Obce s počtem obyvatel (od-do)	Koeficienty velikostních kategorií obcí
Do 100 obyvatel	0,4213
101–200 obyvatel	0,5370
201–300 obyvatel	0,5630
301–1 500 obyvatel	0,5881
1 501–5 000 obyvatel	0,5977
5 001 – 10 000 obyvatel	0,6150
10 001 – 20 000 obyvatel	0,7016
20 001–30 000 obyvatel	0,7102
30 001–40 000 obyvatel	0,7449
40 001–50 000 obyvatel	0,8142
50 001–100 000 obyvatel	0,8487
100 001–150 000 obyvatel	1,0393
150 001 a více obyvatel	1,6715
Hlavní město Praha	2,7611

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Podíl daňových příjmů ve financích obcí je samozřejmě variabilní, ale vždy zásadní. V roce 2006 tvořily daňové příjmy 54 % z celkových příjmů obcí, zatímco nedaňové příjmy činily 10 %, kapitálové příjmy 6 % a přijaté dotace 30 %. Struktura daňových příjmů v tomto roce vykazovala následující rozdělení; podíl na sdílených daních činil 77 %, motivační prvky představovaly 6 %, výlučné daňové příjmy dosahovaly 8 % a ostatní daňové příjmy činily 9 %.⁶⁴

⁶⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. [cit. 2024-01-28] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

Kritika existujícího modelu rozpočtového určení daní pro obce vyvolala potřebu jeho revidování. Hlavním cílem těchto změn bylo eliminovat problematické oblasti. Jedním z hlavních problémů byla nerovnováha ve váze koeficientů používaných při přerozdělování celkových daňových příjmů mezi obcemi, což bylo prakticky jediné měřítko. Dalším důvodem bylo snížení výrazného rozdílu mezi koeficienty pro největší a nejmenší obce. Předchozí systém způsoboval velké rozdíly v příjmu na obyvatele mezi těmito dvěma skupinami obcí, což se postupně prohlubovalo. Praha vykazovala 6,5krát vyšší daňové příjmy na jednoho obyvatele než obce s méně než 100 obyvateli.⁶⁵

Problémem se staly náhlé skoky při změnách velikostních kategorií. Při přechodu do vyšší kategorie docházelo k výraznému zvýšení daňových příjmů na obyvatele u některých obcí. U menších obcí však nebyly procentní rozdíly tak markantní, přestože v absolutních částkách mohly být významné. Tento faktor způsobil, že nastavení koeficientů nebylo účinným podnětem k fúzování menších obcí. Naopak, ve větších obcích (nad 10 000 obyvatel) byly změny při přechodu do vyšší kategorie finančně atraktivní, což vedlo k nežádoucím spekulativním praktikám, jako například formálnímu "nákupu" obyvatel ke konci roku.⁶⁶

Aby byly schopny menší obce financovat své výdaje na základě vlastních samosprávných rozhodnutí, začaly vyvíjet silný nátlak na zvýšení svých daňových příjmů. Tento problém byl způsoben nedávnými nestabilními výkyvy v příjmech, zejména v důsledku poklesu příjmů fyzických osob z podnikání. Situaci ještě zhoršil dopad tzv. společného zdanění manželů.⁶⁷

⁶⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005.

[cit. 2024-01-28] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

⁶⁶ tamtéž

⁶⁷ tamtéž

Dne 3. ledna 2005 začala platit novela, která byla schválena jako zákon č. 1/2005 Sb., kterým se upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). Tato novela se nicméně omezovala pouze na kraje. Díky této změně se podíl krajů na celkovém hrubém výnosu zvýšil z 3,1 % na 8,92 %. ⁶⁸

4.3 Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2008 do roku 2009

Od 1. ledna 2008 byla účinná novela zákona o rozpočtovém určení daní, zákon č. 377/2007 Sb., v platném znění. Byla iniciována řadou událostí ve společnosti jako např. přijetí Petice proti diskriminaci obyvatel venkova Senátem Parlamentu ČR a podání stížnosti malými obcemi Ústavním soudem ČR. Návrhy na úpravy přišly i ze strany významných institucí, včetně Ministerstva financí ČR a Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. ⁶⁹

Připomínkové řízení⁷⁰, ve kterém se projednával zmíněný návrh bylo náročné, neboť zahrnovalo střet odlišných názorů různých institucí. K přípravě a projednávání tohoto řízení se vyjadřovalo Ministerstvo Financí ČR, Svaz měst a obcí ČR, Asociace krajů, Spolek pro obnovu venkova, představitelé Stále komise pro rozvoj venkova a Zlínská iniciativa známá jako Smlouva obcí a měst proti daňové diskriminaci. ⁷¹

⁶⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 122

⁶⁹ *tamtéž*, s. 124

⁷⁰ Jedná se o řízení, ve kterém jsou legislativní materiály rozeslány zainteresovaným místům/subjektům k vyjádření, v případě připomínek předkladatel materiály upraví.

⁷¹ Ministerstvo vnitra České republiky. *Veřejná správa v České republice*. [online].2005.

[cit. 2024-01-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

Touto novelou se zákonodárci snažily vyřešit problémy, které jsou popsány v předchozí kapitole. Doposud bylo jediným kritériem, kterým se řídilo přerozdělování podílu obcí na sdílených daní, počet obyvatel, který byl upraven koeficienty velikostních kategorií obcí.⁷²

S novým právním rámcem bylo toto jediné kritérium upraveno a doplněno o nové faktory, které měly přispět k efektivnějšímu financování potřeb obce. Tato nová opatření zahrnují:

- celkovou výměru obce – váha 3 %;
- prostý počet obyvatel obce – váha 3 %;
- Změna stávajícího kritéria, které zahrnuje počet obyvatel obce upravený pomocí koeficientů velikostních kategorií – nyní váha 94 %.⁷³

Uvedená změna v zákoně brala v úvahu, že finanční nároky obce jsou ovlivněny nejen počtem obyvatel, ale také geografickou polohou, velikostí, uspořádáním obyvatelstva, dostupností veřejných služeb, kvalitou infrastruktury a dalšími faktory.⁷⁴

Jedna z dalších změn, kterou obsahovala novela, bylo redukování počtu kategorií velikostí obcí ze 14 na 4, což vedlo ke snížení progresse koeficientu. V další úpravě byla obsažena eliminace skokových přechodů mezi těmito kategoriemi s cílem zabezpečit postupné přechody sdílených daňových příjmů. Byl upraven algoritmus pro přerozdělení sdílených daňových příjmů dle počtu obyvatel, který je upravený velikostním koeficientem obcí. Byl zaveden nový postup, při kterém se pro výpočet používala pouze část obyvatelstva odpovídající příslušné kategorii. Z několika důvodů nebyl tento postup aplikován na hlavní město Prahu a další velká města, jako jsou Brno, Ostrava, Plzeň.⁷⁵

⁷² Ministerstvo vnitra České republiky. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. [cit. 2024-01-28] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

⁷³ tamtéž

⁷⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0, s. 125

⁷⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. [cit. 2024-01-28] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

Bylo navrženo zvýšit podíl sdílených daní pro obce z 20,59 % na 21,4 %. Tento krok měl za cíl zmírnit negativní dopady nového systému přerozdělení daní a podpořit příjmy zejména menších obcí.

To by představovalo nárůst o 4,6 mld. Kč ve prospěch státního rozpočtu.⁷⁶

4.4 Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2010 do roku 2012

V roce 2010 došlo k výraznému posunu v právní úpravě týkající se daně z nemovitostí, což mělo významný dopad na finanční situaci obcí. Tato legislativní změna nabyla platnosti k 1. lednu 2010 a přinesla s sebou implementaci dvou novel zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Cílem těchto nových předpisů bylo posílení daňového zatížení nemovitostí s ohledem na potřeby obecních rozpočtů.

První novelou došlo ke zrušení dlouhodobého osvobození, které platilo po dobu 15 let pro majitele nově postavených budov. Druhá novela následně zdvojnásobila stanovené sazby daně podle příslušného zákona, s výjimkou nemovitostí využívaných pro zemědělské účely a staveb určených k podnikání. Tato opatření měla za cíl zvýšit příjmy obcí a zajistit finanční stabilitu pro jejich rozpočty vzhledem k proměnlivým ekonomickým podmínkám.⁷⁷

Výsledky hospodaření územních rozpočtů v roce 2011 byly významně ovlivněny několika faktory, které zahrnovaly nižší plnění daňových příjmů veřejných rozpočtů, zpomalení procesu čerpání transferů na úrovni regionálních rad regionů

⁷⁶ JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3., s. 187

⁷⁷ MFČR.cz. Státní závěrečný účet za rok 2010 [online]. 2011. [cit. 2024-02-24] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2010/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2010-2059>

soudržnosti a realizaci úsporných opatření, která byla zahrnuta do státního rozpočtu pro daný rok a měla vliv na územní rozpočty.

Tato situace vedla ke snížení plnění příjmů v porovnání s předpoklady obsaženými ve schváleném rozpočtu. Současně došlo ke snížení celkového objemu příjmů územních rozpočtů ve srovnání se situací v předchozím roce. Tento nepříznivý trend byl důsledkem kombinace několika faktorů, které zahrnovaly jak vnější, tak i vnitřní hospodářské podmínky, a vedly k potřebě územních správ zajistit účinné řízení finančních zdrojů a provádět adekvátní opatření k vyrovnání nedostatku příjmů.⁷⁸

Vývoj sdílených daňových příjmů určených pro kraje a obce v roce 2012 neodpovídal plně očekáváním stanoveným v rozpočtu. Částečně to bylo způsobeno nižším výběrem daně z přidané hodnoty, která představuje hlavní část daňových příjmů pro územní rozpočty. Na tyto změny měla vliv novela zákona o dani z přidané hodnoty účinná od 1. ledna 2012. Obsahovala navýšení snížené sazby této daně z 10 % na 14 %. Vzhledem k této úpravě došlo také ke změně rozdělení daňových příjmů mezi státním rozpočtem a obcemi, přičemž podíl pro obce byl stanoven na 19,93 % a pro státní rozpočet bylo stanoveno 71,78 %. Tato opatření byla součástí vládních reforem, které se snažily kompenzovat nedostatek zdrojů v průběžném pilíři důchodového pojištění, které byly převedeny na soukromý pilíř.⁷⁹

⁷⁸ MF CR.cz. Státní závěrečný účet za rok 2011 [online]. [cit. 2024-02-24] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2011/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2011-2068>

⁷⁹ MF CR.cz. Státní závěrečný účet za rok 2012 [online]. [cit. 2024-02-24] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2012/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2012-12306>

4.5 Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2013

Stávající model pro výpočet podílu obcí na sdílených daních odhalil, že docházelo k významným rozdílům v daňových příjmech na jednoho obyvatele mezi různými velikostními kategoriemi obcí. Nejmenší obce a velká města dosahovaly vyšších příjmů na obyvatele ve srovnání s obcemi ve střední velikostní kategorii (1–10 tisíc obyvatel), což vytvářelo charakteristickou "U-křivku". Také se ukázalo, že zohlednění celkové rozlohy katastrálního území vedlo k neopodstatněným rozdílům v daňových příjmech obcí, především v kategorii malých obcí.⁸⁰

V říjnu 2011 předložilo Ministerstvo financí ČR vládě návrh zákona, který měl změnit právní úpravu týkající se rozpočtového určení daní s účinností od 1. ledna 2013. Hlavním cílem těchto změn bylo posílit podíl sdílených daní pro obce a snížit nerovnováhu v příjmech na obyvatele mezi jednotlivými obcemi.

Vláda tedy schválila úpravu zákona o rozpočtovém určení daní, která vycházela z koaličního dohody a obsahovala následující změny:

- zvýšení částky sdílených daní pro obce o 12 miliard Kč ze státního rozpočtu,
- oddělený výpočet daní pro největší města (Praha, Plzeň, Ostrava a Brno) pomocí vlastních koeficientů zůstane zachován. Snížení příjmů u sdílených daní těchto měst dosahuje celkové částky 1,1 mld. Kč v porovnání s aktuálním stavem. Největší část tohoto snížení, ve výši 0,65 mld. Kč, bude zaznamenána v Praze. Zbývající snížení ve výši 0,45 mld. Kč bude rozděleno mezi města Plzeň, Ostrava a Brno, přičemž pro tyto tři města bude použit stejný koeficient. Neposkytne se žádná náhrada na pokrytí předpokládaného úbytku,

⁸⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0, s.128

- v návrhu se nemění důležitost kritéria celkové rozlohy katastrálních území obce, které zůstává na 3 %, avšak dochází k významné úpravě v tom, jak je tato rozloha zohledňována při výpočtu. Maximální povolená výměra katastrálního území na jednoho obyvatele je navržena na 3 hektary,
- nově zavedené kritérium ohledně počtu žáků na základních školách a dětí v mateřských školách bude mít váhu 7 %, zatímco váha kritéria týkajícího se prostého počtu obyvatel se navýší ze 3 % na 10 %,
- průměrný výnos na obyvatele v jednotlivých obcích v daných velikostních kategoriích bude dosahovat minimálně 9 000 Kč.⁸¹

Tabulka č. 6 – Koeficienty a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od-do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0-50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51-2000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2001-30000	1,1523	2136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2000
30001-a více	1,3663	34400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30000

Zdroj: Příloha č. 2 k zákonu č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

⁸¹ MFČR.cz. Vláda schválila novelu zákona o rozpočtovém určení daní. [online]. 2012. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/aktuality/2012/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-rozpoceto-10898>.

Tabulka č. 7 – přepočítávací koeficienty

	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,0000

Zdroj: Příloha č. 3 k zákonu č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

4.6 Rozpočtové určení daní – Vývoj od roku 2014

Předchozí novela splnila svůj účel a v mnoha místních samosprávách došlo k zvýšení finančních prostředků. Podíl sdílených daní, které jsou rozdělovány mezi obce, činí 90 % z celkového výnosu příjmů. Počet obyvatel je upravován pomocí speciálních přepočítacích koeficientů. V letech 2016 až 2018 došlo k úpravám týkajícím se podílů jednotlivých rozpočtů na sdílených daních. Podíl daně z přidané hodnoty byl zvýšen na 23,58 %, což vedlo k nárůstu příjmů o přibližně 9,1 mld. Kč. Kromě toho byla zvýšena váha přepočítávacího koeficientu, který bere v úvahu počty žáků.⁸²

V roce 2021 byla zrušena superhrubá mzda, která způsobila pokles celkových příjmů z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Tento výpadek měly vykompenzovat kraje a obcím prostřednictvím vyššího podílu na sdílených daních. Kraje obdržely podíl ve výši 9,78 % a obce ve výši 25,84 %. Navíc obce získaly další 1,5 % z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která byla mezi ně rozdělena podle poměru zaměstnanců obcí k celkovému počtu zaměstnanců v České republice.⁸³

⁸² Matej, M. Co přinese rok 2019 v rozpočtovém hospodaření obcí. [online].2019. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6770365>

⁸³ Bohumil, J., Senátoři odsouhlasili zrušení superhrubé mzdy, sleva na poplatníka se má podle nich zvyšovat postupně. [online].2021. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66856510-senatori-odsouhlasili-zruseni-superhrube-mzdy-sleva-na-poplatnika-se-ma-podle-nich-zvysovat-postupne>

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo poskytnout stručný, avšak podrobný popis rozpočtového určení daní a souvisejících pojmových okruhů, jako je fiskální federalismus a veřejné rozpočty. První část práce se postupně zaměřila na analýzu klíčových faktorů nezbytných pro efektivní přerozdělování veřejných financí, které představují základní pilíře pro správné fungování státu a samosprávných územních celků. Důraz byl kladen na způsoby, jak lze efektivně přerozdělovat finanční prostředky mezi státní a územně samosprávné úrovně, aby bylo zajištěno vyvážené hospodaření a udržení ekonomické stability.

Do veřejných rozpočtů je zahrnut státní rozpočet, který má klíčový význam pro hospodaření celého státu a pro zajištění ekonomické stability České republiky. Během analýzy byly rozebrány tři hlavní kategorie výdajů, a to mandatorní, quasi-mandatorní a nemandatorní. Nejvýznamnější podíl na rozpočtu tvoří mandatorní výdaje, které jsou stanoveny zákonem či smlouvami a nelze je omezit. Zároveň bylo zjištěno, že státní rozpočet je v posledních letech schodkový, přičemž pandemie covidu-19 a následný konflikt na Ukrajině spolu s energetickou krizí vedly k dalšímu nárůstu deficitu, což vedlo k nutnosti státních půjček.

V další části práce bylo záměrem co nejpřesněji vysvětlit čtenáři podstatu daní, které přispívají do státního rozpočtu a rozpočtů krajů a obcí. Dále se práce zaměřila na vymezení klíčových změn, které jsou nové a mají významný dopad na veřejné rozpočty. Tyto změny byly uváděny v souvislosti s tématem bakalářské práce, neboť se týkají aktuální vývoje. Opatření byla navržena s cílem zvýšit příjmy, což je nezbytné v současném náročném období. Z těchto důvodů byla zavedena krátkodobá mimořádná daň z neočekávaných zisků, která má výrazně přispět do státního rozpočtu. Podle predikcí a aktuálních zpráv se aktivně realizuje snižování státního schodku.

V poslední části je stručně rozebrán historický vývoj rozpočtového určení daní, s důrazem na vliv nových legislativních změn, přerozdělování finančních prostředků, dynamiku použitých kritérií a jejich vah. Analýza sleduje vývoj a

transformace v rozložení daní mezi různé úrovně vlády v průběhu času, včetně klíčových momentů, kdy došlo k významným legislativním úpravám. Jsou zde reflektovány změny v prioritách a politických strategiích, které ovlivňují rozpočtovou politiku a přístup k financování veřejných sektorů. Důležitou součástí této analýzy jsou také proměnlivé trendy v kritériích používaných k přerozdělování finančních prostředků mezi jednotlivé úrovně správy, včetně jejich vah a míry vlivu na konečnou distribuci daňových příjmů. Tento pohled umožňuje hlouběji porozumět evoluci rozpočtového určení daní a jeho významu v kontextu veřejné správy a fiskální politiky České republiky.

Výsledným cílem této práce bylo poskytnout čtenářům komplexní a hlubší porozumění rozpočtovému určení daní a jeho významu pro fungování veřejných financí v České republice. Mým záměrem bylo zajistit, aby tato práce oslovila čtenáře a byla srozumitelná pro každého bez ohledu na úroveň odbornosti. Chtěla jsem, aby text nejen informoval, ale také přiblížil složité aspekty problematiky tak, aby byly snadno pochopitelné a přístupné pro každého, kdo se o téma veřejných financí zajímá. Při tvorbě této práce jsem nabyla nových poznatků, které považuji za přínosné a budou mi nepochybně sloužit při výkonu mého zaměstnání.

6 Seznam použité literatury

BOHÁČ, R. Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 329s. ISBN 978-80-7478-045-5.

HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. Veřejné finance. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

JÍLEK, Milan. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-355-3.

MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. Veřejné finance v teorii a praxi. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8

PEKOVÁ, Jitka., PILNÝ, Jaroslav., JETMAR, Marek.: Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5

POSPÍŠIL, Richard a Pavel ŽUFAN, 2019. Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva). 1. vydání. Průhonice: Professional Publishing. ISBN 978-80-88260-32-5.

PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. vydání. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-5608-0.

SVOBODA, František a kol., 2017. Ekonomika veřejného sektoru. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-87865-35-4.

ŠIROKÝ, Jan. Daňové teorie s praktickou aplikací. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80- 7179-413-9.

Zákonná úprava

Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky – znění od 1. 10. 2021. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2#f1471514>

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky – znění od 1. 6. 2013. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#f1471020>

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty – znění od 1. 1. 2024. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235#p2>

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) - znění od 1. 1. 2024. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243#f2061812>

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů – znění od 1. 1. 2024. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250#f2063844>

Zákon č. 338/1992 Sb., České národní rady o dani z nemovitých věcí – znění od 1. 1. 2024. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338#f1430647>

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních – znění od 1. 3. 2024. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353#p1>

Zákon č. 565/1990 Sb., České národní rady o místních poplatcích – znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565#f1343794>

Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů – znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586#f1457162>

Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#f2024516>

Zákon č. 2/1969 Sb., České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky – znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2#f2723408>

Webové stránky

Bohumil, J., Senátoři odsouhlasili zrušení superhrubé mzdy, sleva na poplatníka se má podle nich zvyšovat postupně. [online].2021. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66856510-senatori-odsouhlasili-zruseni-superhrube-mzdy-sleva-na-poplatnika-se-ma-podle-nich-zvysovat-postupne>

Celní správa České republiky [online]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>

DVS.cz. Informační portál Deníku veřejné správy [online]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz>

Finanční správa. [online]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/rozpocetove-urceni-dani>

Finanční správa. Novela zákona o dani z nemovitých věcí – změny 2024.[online]. 2024.

Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Novela_zakona_o_dani_z_nemovitych_veci_zmeny2024.pdf

MFČR.cz. Vláda schválila novelu zákona o rozpočtovém určení daní. [online]. 2012.

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/aktuality/2012/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-rozpoceto-10898>

MFČR.cz. Analýza Ministerstva financí o využívání zákonem stanovených maximálních sazeb místních poplatků obcemi [online]. 26.02.2022. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/attachments/Prezentace_2022-04-26_Analyza-MF-o-vyuzivani-zakonem-stanovenych-maximalnich-sazeb-mistnich-poplatku-obcemi.pdf

MFČR.cz. Přehledně: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany. 2023.

Dostupné z:

<https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktere-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>

MFČR.cz. Mimořádná daň z neočekávaných zisků bude. [online]. 2022.

Dostupné z:

<https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2022/mimoradna-dan-z-neocekavanych-zisku-bude-48951>

MFCR.cz. Oficiální web Ministerstva financí [online]. Dostupné

z: <http://www.mfcr.cz>

Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

MFČR.cz. Zpráva o vývoji rozpočtového hospodaření obcí (DOBRO) za rok 2023 [online]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/uzemni-rozpocety/hospodareni-uzemnich-rozpocetu/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2023/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-obci-dobr-53963>

MFČR.cz. Státní rozpočet v kostce 2023. [online]. 2023. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2023-03-28_Statni-rozpocet-2023-v-kostce_v02.pdf

MFČR.cz Přehledně: Které změny přinese rok 2024 nejen pro občany. [online]. 2023.

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktre-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>

MFČR.cz. Státní závěrečný účet za rok 2010 [online]. 2011. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2010/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2010-2059>

MFČR.cz. Státní závěrečný účet za rok 2011 [online]. 2012. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2011/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2011-2068>

MFČR.cz. Státní závěrečný účet za rok 2012 [online]. 2013. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2012/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2012-12306>

Vláda České republiky. Windfall tax v ČR. [online]. 2023. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/media-centrum/aktualne/Windfall-tax-v-CR.pdf>.

MFČR.cz. Veřejná správa v České republice. [online]. 2005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

7 Seznam příloh

Schéma č. 1 – Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2024

